COLLEGEBERICHT

Informeren gemeenteraad

Aan:	De gemeenteraad
Van:	Het college van burgemeester en wethouders
Datum:	3 november 2026
Zaaknummer:	00001283302
Onderwerp:	Monitor sociaal domein 2026

Aanleiding

Met de Monitor sociaal domein wordt de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de doelen uit het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2023-2027 (hierna: IBK), dat in mei 2023 is vastgesteld. Door deze monitor jaarlijks aan te bieden worden meerjarige trends en ontwikkelingen zichtbaar. Voor u ligt de derde Monitor sociaal domein. Deze monitor bevat cijfers met duiding over het jaar 2025. Aanvullend gaan de kengetallen over de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (bijlagen 1 t/m 4 in de Monitor sociaal domein 2026) in op de ontwikkelingen in het eerste halfjaar van 2026.

Voor de Monitor sociaal domein wordt gebruik gemaakt van valide en betrouwbare databronnen, zoals het CBS en de Gezondheidsmonitor van GGD Hollands Noorden. Dit heeft tot gevolg dat niet ieder jaar voor iedere doelgroep (jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen) nieuwe data beschikbaar is. Dit was op voorhand bekend. In 2026 is er door de GGD geen reguliere Gezondheidsmonitor opgeleverd over 2025, waardoor er voor meerdere indicatoren geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn. Wanneer hier sprake van is ligt de nadruk op het ‘vertellen’ (de duidingstekst) waarin de ontwikkelingen met betrekking tot de inzet op dit onderwerp wordt beschreven. De eerstvolgende Gezondheidsmonitoren, welke zich richten op de doelgroepen jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen, worden in het eerste halfjaar van 2027 opgeleverd en komen mee in de eerstvolgende Monitor sociaal domein.

Kernboodschap

Door periodiek inzicht te bieden in ontwikkelingen, trends en resultaten binnen het sociaal domein, wordt uw raad ondersteund bij het volgen van de maatschappelijke opgaven en het beoordelen van de effecten van het gevoerde beleid.

Toelichting

De impactindicatoren die opgenomen zijn in de Monitor sociaal domein zijn in het najaar van 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarmee is de opzet van deze monitor ieder jaar gelijk. Dit is belangrijk omdat de effecten van acties en maatregelen meestal niet in één jaar zichtbaar zijn. De monitor brengt daarmee meerjarige trends en ontwikkelingen in beeld. Hieronder een kort overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen.

Positieve ontwikkelingen:

- Het percentage volwassenen en ouderen dat sport neemt toe. Ook beoordelen zij hun gezondheid vaker positief.
- Het aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden ligt in Dijk en Waard aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde.

- Het percentage inwoners dat mantelzorg verleent is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Daarmee voldoen we aan onze doelstelling. In 2020 lag dit percentage nog onder het landelijk gemiddelde.
- Er zijn verdere stappen gezet richting een dekkend en samenhangend gebiedsnetwerk rond inwoners.
- Het aandeel jeugdhulptrajecten dat volgens plan wordt afgerond neemt toe.

Ontwikkelingen die aandacht vragen:

- De positief ervaren gezondheid onder jongvolwassen is van alle doelgroepen het laagst. Ook ervaart deze doelgroep het vaakst gevoelens van matige tot zeer ernstige eenzaamheid. Tussen 2021 en 2024 zien we hier een dalende lijn in. In afwachting van de nieuwe cijfers krijgen we in beeld hoe deze trend zich verder ontwikkelt.
- Het aantal mantelzorgers dat overbelasting ervaart neemt toe.
- De waardering van de woonomgeving daalt. Op sociale en fysieke leefbaarheid zijn verschillen zichtbaar tussen dorpen en wijken.
- Inwonerstevredenheid over de toegang en het effect van de ingezette hulp en ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet is op een aantal onderdelen afgenomen.

Impactindicator laaggeletterdheid gewijzigd naar beperkte basisvaardigheden.
Omdat het landelijk onderzoek naar laaggeletterdheid (één van de voormalig impactindicatoren) is gewijzigd is de impactindicator en de betekenis aangepast ten opzichte van voorgaande jaren. Er wordt nu gesproken over beperkte basisvaardigheden, waarin naast lezen en schrijven ook reken- en digitale vaardigheden zijn meegenomen. Vanwege de gewijzigde onderzoeksopzet is het maken van een vergelijking met voorgaande jaren niet meer mogelijk. Daarmee vormt het jaar 2025 een nieuwe 0-meting.

Vervolg

De resultaten in deze monitor laten zien dat op verschillende onderwerpen stappen worden gezet. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat er ook onderwerpen zijn waarop de gewenste ontwikkeling nog niet zichtbaar is en waar extra aandacht nodig blijft. Hierin zijn duidelijke verschillen zichtbaar tussen doelgroepen en dorpen en wijken. Met de monitor blijven we de ontwikkelingen volgen. De komende jaren zetten we de ingezette acties voort en sturen we waar nodig bij. We zien uit naar de nieuwe cijfers die in het eerste halfjaar van 2027 door de GGD worden opgeleverd en hopen daarin verdere positieve ontwikkelingen terug te zien.

Daarnaast wordt het gebiedsgericht werken verder doorontwikkeld. De opgaven per gebied, die zichtbaar zijn geworden met de gebiedsanalyses, worden opgenomen in gebiedsagenda's en uitvoeringsplannen. Deze worden naar verwachting eind 2026 en begin 2027 uitgewerkt, samen met inwoners en maatschappelijk partners.

In de Commissie sociaal domein van 18 november aanstaande zal de Monitor sociaal domein, samen met de Monitor ontwikkelmaategelen jeugd, toegelicht worden. Er kunnen ook vragen gesteld worden over de monitor. Voorliggende monitor wordt ook ter informatie gedeeld met de Cliëntenadviesraad (CAR) Dijk en Waard.

Bijlagen

1. Monitor sociaal domein 2026